

Jj

Jj

Комуна јунтус јумеј ар делим

Букварь для детей на латгальском языке. 3.

33

9. attēls. *Meikšans I. A. (1933). Latgališu abece. Novosibirsk: Nacsektors Ogiza. 33. lpp.*
Picture 9: *Meikšans I. A. (1933). The Latgalian ABC-book. Novosibirsk: Nacsektors Ogiza. p. 33.*

Izdevumi

ESF projektā „Teritoriālās identitātes lingvokulturoloģiskie un sociāleconomiskie aspekti Latgales reģiona attīstībā” (Nr. 2009/0227/1DP/1.1.1.2.0/09/APIA/VIAA/071) ir sagatavoti un izdoti 3 izglītojoši izdevumi: „Latgalieša CV” (latviešu, krievu un angļu valodā), „Multikulturālā Rēzekne” (latviešu, vācu, krievu un angļu valodā) un „Latgaliešu valoda Eiropas reģionālo un minoritāšu valodu kontekstā”.

„Latgalieša CV” (autori: **I. Gusāns, S. Lazdiņa, H. F. Marten, S. Murinska, S. Pošeiko, I. Šuplinska**, atbildīgā redaktore S. Lazdiņa) ir izdevums, kas iepazīstina ar Latgales novada bagātībām – valodu, kultūru, mūziku, izglītības un vēstures īpatnībām, sniedz īsu ģeogrāfisko raksturojumu.

Projekta pētnieces **S. Murinska** un **O. Senkāne** ir izdevuma „**Multikulturālā Rēzekne**” autore. Tajā ir piedāvāta alternatīva Rēzeknes iepazīšana, akcentējot interesantākos kultūrvēsturiskos objektus un saistošākās lingvistiskās ainavas zīmes pilsētā.

Savukārt brošūras „**Latgaliešu valoda Eiropas reģionālo un minoritāšu valodu kontekstā**” autori – **S. Pošeiko, S. Lazdiņa, H. F. Marten** – sniedz atbildes uz jautājumiem: kas ir valoda un kas ir dialekts? Vai pastāv latgaliešu valoda vai dialekts? Kāda ir Eiropas prakse reģionālo un minoritāšu valodu jautājumu risinājumā?

Ar valsts pētījumu programmas „**Nacionālā identitāte**” un **Valsts Kultūrkapitāla fonda** atbalstu ir izdotas divas izglītojošas folkloras materiālu kopas DVD formātā: „**Aulejis anekdoti**” (2011), „**Ondrupinis roksti**” (2012) (scenārija autore **I. Šuplinska**, videorežisors **M. Justs**). Abi izdevumi turpina Rēzeknes Augstskolas folkloras prakšu materiālu publicēšanas sēriju bilingvālos izziņas DVD.

Visi izdevumi tiek dāvināti Latgales skolām, bibliotēkām, tūrisma aģentūrām.

Konferences

2012. gada 27. aprīlī Rēzeknes Augstskola sadarbībā ar Latvijas Rakstnieku savienību, Latvijas Literatūras centru un Samāriešu fondu organizēja **1. starptautisko konferenci „Autors. Teksts. Laikmets.”** (konferences koordinatore Reģionālistikas zinātniskā institūta pētniece S. Ratniece). Konferences mērķis – aktualizēt literatūrzinātnes, filozofijas aktuālākos teorētiskos jautājumus, sniegt jaunākās literatūras apskatu. Konference bija veltīta profesora, literatūrzinātnieka Vitolda Valeiņa 90 gadu atcerei. Konferencē piedalījās LU, RA, DU akadēmiskie spēki, kā arī pazīstami literatūrkritiķi, literāti. RA konferencē pārstāvēja asoc. prof. O. Senkāne, asoc. prof. I. Šuplinska, doc. M. Opincāne, zinātniskā asistente S. Ūdre, pētniece S. Ratniece, akadēmiskās programmas „Filoloģija” studente K. Aivare. Raksti tiks apkopoti konferences krājumā. Nākamā konference notiks 2013. gada 25.–26. aprīlī.

2012. gada 9.–10. augustā Rēzeknē tika organizēts **3. pasaules latgaliešu saiets**, kurā notika arī konference **„Latvijas neatkarības laiks – Latgales iespēja vai iznīcība”** (koordinatore asoc. prof. I. Šuplinska). Konferencē piedalījās kā ministriju, tā pašvaldību pārstāvji, LU, DU, RA, Latvijas Kultūras akadēmijas, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Ventspils Augstskolas akadēmiskie spēki, latgalieši no Sibīrijas un ASV. Konferences pamatuzdevums bija izvērtēt Latgales reģiona attīstību 20 neatkarības gados, atskatīties uz 1. konferences pieņemto rezolūciju un izvirzīt jaunus uzdevumus Latgales reģiona attīstībai un uzplaukumam. (Vairāk par konferenci var lasīt žurnālā „A 12” Nr. 2, 2012.)

2012. gada 8.–9. novembrī notika divu projektu noslēguma konference **„Reģionālā pievilcība un ilgtspēja globālās lokalizācijas laikmetā”**. Konferenci organizēja ESF projekta „Teritoriālās identitātes lingvokulturoloģiskie un sociālekonomiskie aspekti Latgales reģiona attīstībā” (Nr. 2009/0227/1DP/1.1.1.2.0/09/APIA/VIAA/071) un Latvijas–Lietuvas pārrobežu programmas projekta LLIII-207 “Development of Research Infrastructure for Education in the Humanities in Eastern Latvia, Lithuania” (HipiLatLit) darbinieki (koordinatore – S. Lazdiņa, A. Briška). Divu dienu laikā tika prezentēti būtiskākie projektu rezultāti, analizēta līdzīga pieredze citās valstīs, tika domāts par jaunu projektu izdeju izstrādi.

2012. gada 5.–6. oktobrī notika jau **5. starptautiskā latgalistikas konference**, kas šogad risinājās LU Humanitāro zinātņu fakultātē un bija veltīta M. Bukša simtgadei. Konferences laikā tika atklāta ceļojošā izstāde, ko sagatavojusi Balvu novada bibliotēka sadarbībā ar Latgales Kultūrvēstures muzeju un kuras atklāšanā piedalījās arī M. Bukša meita. RA pārstāvēja asoc. prof. A. Juško-Štekele, asoc. prof. S. Lazdiņa, asoc. prof. I. Šuplinska, zinātniskā asistente S. Ūdre, pētnieks I. Magazeinis. Latgalistikas konferences ir jau kļuvušas par Sanktpēterburgas Valsts Universitātes, Latvijas Universitātes, A. Mickeviča Universitātes Poznaņā un Rēzeknes Augstskolas tradīciju.

Projekti

Starptautiskā **Frīdriha Eberta fonda (FES)** pasūtītu līgumdarbu kopš 2010. gada veic Rēzeknes Augstskolas Reģionālistikas institūta Multikulturālo procesu pētnieku grupa – O. Senkāne,

K. Laganovska, V. Tēraudkalns. Projekta „**Holokausta atmiņas kultūra Latgales reģiona izglītības iestādēs un etniskajās grupās**” mērķis ir veikt holokausta atceres kultūras analīzi Latgales reģionā, izstrādāt ebreju kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas rīkus un aprobēt tos Latgales mācību iestādēs un etniskajās nevalstiskajās organizācijās.

Projekta īstenošanā 2011. gadā aktīvi piedalījās sadarbības partneri – Latgales Kultūrvēstures muzejs, Ludzas Novadpētniecības muzejs, Maltas Vēstures muzejs, Varakļānu Novada muzejs, Viļānu novadpētniecības muzejs, Rēzeknes ebreju reliģiskā kopiena, Daugavpils ebreju muzejs “Ebreji Daugavpilī un Latgalē”, Reliģiskā draudze un biedrība “Šamir”. Balstoties uz projekta izpildītāju lauka pētījumu ieguvumiem (2011. g. jūnijā – Ludzā, Kārsavā, Maltā, Rēzeknē, Viškos), intervijām, Latgales jauniešu anketēšanas rezultātiem, kā arī partneru piedāvātajiem materiāliem, tika izveidots Latgales ebreju virtuālais muzejs (www.regionalistika.lv), ar mērķi apzināt, dokumentēt, pētīt un popularizēt Latgales ebreju kultūras mantojumu vēsturiskā un mūsdienu skatījumā, kultūras atmiņas un atmiņas kultūras diskursā.

- **Muzeja misija** ir iekļaut, sakārtot atsevišķas, fragmentāras materiālas ebreju kultūras liecības kopīgā integrējošā, neierobežotam interesentu lokam pieejamā virtuālā telpā.

- **Muzeja vīzija** ir uz savāktā materiāla pamata izveidot īstu virtuālu muzeju ar multimediju eksponēšanu, ar detalizētu muzeja dokumentāciju, ar uzziņas aparātu, iekļaujot tematiskos u. c. veida rubrikatorus, norādes, ar virtuālo kartotēku, ar tematiskām ekspozīcijām, ar izstrādātu virtuālo ekskursiju sistēmu.

2011.gada 9. decembrī Rēzeknes Augstskolā tika organizēts projekta zinātniski praktiskais seminārs, kurā piedalījās vairāk nekā 30 Latgales skolu pedagogi un muzeju darbinieki.

REGI Multikulturālo procesu pētījumu grupa turpinās darbu pie projekta arī 2013. gadā.

Prakses

Akadēmiskās bakalaura studiju programmas „Filoloģija” 2. kursa studenti no **2011. gada 22. līdz 26. augustam** piedalījās **muzeja praktikumā** (vad. lekt. **Sandra Laizāne**) **Rēzeknes novada Nautrēnu vidusskolas muzejā**. Praktikumā mērķis: aktualizējot studiju kursā „Muzeju mācība” gūtās zināšanas, iepazīties ar muzeja darbību, fondiem un dokumentāciju; ievadīt un ieinteresēt studentus materiālās un nemateriālās kultūras vērtību uzkrāšanas, dokumentēšanas un saglabāšanas darbā, muzeja pētnieciskajā un izglītojošajā darbībā.

Pirmajā dienā notika iepazīšanās ar Nautrēnu novada ievērojamākajām kultūrvēsturiskajām vietām, darbiniekiem un muzeja darbības mērķiem un specifiku. Lai mērķtiecīgi organizētu praktikuma darbu, tika izveidotas 4 grupas:

- 1) 2 grupu darbu organizēja Nautrēnu vidusskolas muzeja vadītāja Mārīte Zubko, un studenti izstrādāja tūrisma velomaršrutu pa Nautrēnu pagastu un muzejpedagoģisko programmu veliņu J. Cybuļska 100 gadu jubilejai,

- 2) Latgaliešu valodas, literatūras un kultūrvēstures skolotāju asociācijas vadītājas Veronikas Dundures darba grupas apkopēja un sakārtoja latgaliešu valodas un kultūrvēstures olimpiādes uzdevumus un skolotāju un studentu vasaras nometnes kursu „Vosorošona” materiālus.

Paralēli studenti intervēja pagasta vecākos iedzīvotāju Kazimiru Bojāru un Helēnu Bilinsku par viņu dzīves un darba gaitām, par pieredzi dažādos vēstures notikumos, lai no viņu stāstījuma varētu

HRONIKA

ekscerpēt apvidvārdus un vecvārdus. Vēl tika sakārtoti arī Nautrēnu vidusskolas muzeja fondu materiāli – iereģistrētas jaunākās grāmatas un tās tematiski sistematizētas.

Apkopojot padarīto, var secināt, ka studentes veiksmīgi veica izvirzītos uzdevumus. Sadarbība tika turpināta arī pēc prakses. 18.oktobrī Nautrēnu vidusskolā studenti organizēja un vadīja interaktīvu spēli, kas bija veltīta pedagoga, izdevēja J. Cybuļska 100 gadu atcerei.